

Індивідуально-природні особливості вихованців гуртка стендового моделювання.

Одним з найпопулярніших захоплень у світі є моделювання. Воно єднає людей від малечку до похилого віку. Деякі з таких „іграшок” коштують як престижне авто і стають сенсом життя людини. Моделізм — це прагнення людини втілити мрію в реальність, побачити минуле або майбутнє, злетіти разом з власним літаком у небо або зануритись в глибини океану на власній субмарині... Одним з основних напрямків моделювання є стендовий моделізм — виготовлення масштабних моделей-копій.

Для тих, хто вперше почув слова "стендовий моделізм", треба пояснити: це відтворення власноруч техніки та фігур людини в мініатюрі. При цьому під коротким словом техніка ми маємо на увазі не менше десятка напрямків: це кораблі починаючи від галер, парусників середньовіччя до найсучасніших авіаносців та катерів, катапульти та арбалети, бронетехніка, авіація усіх часів та народів, легкові та вантажні автомобілі, космічні кораблі, споруди та укріплення древніх замків, блокпости, доти, казарми та палатки сучасних армій світу. Всі ці дивовижні моделі склеюються з найдрібніших деталей, яких в наборі може бути більше 500, а потім розфарбовуються спеціальною модельною фарбою. За допомогою різних засобів моделям надається природний вигляд — це може бути пил, подряпини, кіптява — все як на оригіналі.

Сучасний стендовий моделізм — це ціла наука. Сьогодні в світі існують сотні фірм, що виготовляють збірні моделі та аксесуари до них. Коли ви будете гортати сторінки каталогів, намагаючись розібратися в модельному світі, ви, мабуть, піймаєте себе на думці, що простіше перелічити те, чого не зроблено, аніж те, що вже існує. Тому, щоб моделіст-новачок зовсім не заплутався в модельному світі радимо йому обрати для колекціонування якусь одну епоху, одну тему. Збирати все одразу — не вистачить а ні часу, а ні коштів. Наприклад, до античних воїнів без зусиль можна підібрати копію римського укріпленого табору та арсенал осадної техніки, до уланів і драгунів — намети та редути. Збираючи моделі авіації, бронетехніки, кораблів треба визначитись не тільки з епохою, а також з країною, що їх будувала, та битвами, в яких ця техніка брала участь. Комуś до вподоби сучасні американські реактивні літаки, а хтось обере радянські танки Другої світової.

Говорячи про стендовий моделізм не можна обійти поняття масштабу. Масштаб вказує на те, у скільки разів зменшено оригінал — літак, танк, фігурку солдата. Розповсюдженими масштабами для авіації є 1/72 та 1/48. для бронетехніки 1/35 та 1/72, для автомобілів зазвичай використовується 1/43 або 1/24. Кожен з цих масштабів має своє історичне підґрунтя, та все ж визначальним у виборі масштабу для моделіста стає дуже проста та зрозуміла річ — скільки місця у себе вдома він готовий відвести для колекції.

Звичайно, треба підкреслити значну роль стендового моделізму у розвитку важливих якостей дитини. Це заняття вдосконалює логіку, уважність, просторове мислення, вміння майструвати власноруч, а більш глибоке захоплення моделізмом виховує інтерес та любов до техніки, історії. З моделістів виростають макетники, конструктори, художники — творчі, розумні люди. Радимо батькам придбати для дитини пластикову модель — це може стати її захопленням на все життя.

У творчості особливе місце займає творча уява. Поряд з уявою творчість містить у собі інтенсивну роботу мислення, вона пронизана волею і емоційністю. Є 4 стадії процесів творчості: підготовка, дозрівання, осяяння, перевірка. Центральним вважається осяяння-інтуїтивне знаходження шуканого результату.

Що таке творчі здібності?

Що ж таке «творчі здібності» або «креативність» (від лат. creatio – творення)? Американський психолог Фромм запропонував таке визначення цього поняття: «Це

здатність дивуватися і пізнавати, вміння знаходити рішення в нестандартних ситуаціях; це спрямованість на відкриття нового і здатність глибокого усвідомлення свого досвіду».

Основними показниками творчих здібностей є швидкість і гнучкість думки, оригінальність, допитливість, точність і сміливість.

Швидкість думки – кількість ідей, яка виникає за одиницю часу.

Гнучкість думки – здатність швидко і без внутрішніх зусиль переключатися з однієї ідеї на іншу; бачити, що інформацію, отриману в одному контексті, можна використати в іншому. Гнучкість – це добре розвинутий навик переносу (транспозиції). Вона забезпечує вміння легко переходити від одного класу явищ, що вивчаються, до іншого, долати фіксованість методів вирішення, своєчасно відмовлятися від скомпрометованої гіпотези, бути готовим до інтелектуального ризику і до парадоксів.

Оригінальність – здатність до генерації ідей, які відрізняються від загальноприйнятих, до парадоксальних, несподіваних рішень. Вона пов'язана з цілісним баченням усіх зв'язків і залежностей, непомітних під час послідовного логічного аналізу.

Допитливість – здатність дивуватися; відкритість та інтерес до усього нового.

Сміливість – здатність приймати рішення в ситуаціях невизначеності, не лякатися власних висновків і доводити їх до кінця, ризикуючи особистим успіхом та репутацією.

Ці показники є вродженими, чи залежать від впливу середовища? Один із творців системи вимірювання творчих здібностей Торренс відзначав з цього приводу, що успадкований потенціал не є найважливішим показником майбутньої творчої продуктивності. В якій мірі творчі імпульси дитини набудуть характерну творчості залежність від впливу батьків та інших дорослих. Сім'я здатна розвинути або знищити творчий потенціал малюка ще у дошкільному віці.

Для дитини основною діяльністю, в якій виявляється її творчість, є гра. Але гра не лише створює умови для такого вияву. Як свідчать дослідження психологів, вона в значній мірі сприяє розвитку творчих здібностей малюка (стимулює його). У самій природі дитячих ігор закладені можливості розвитку гнучкості й оригінального мислення, здатність конкретизувати та розвивати як свої власні задуми, так і пропозиції інших дітей.

Ще одна винятково важлива властивість ігрової діяльності – це внутрішній характер її мотивації. Діти граються тому, що їм подобається сам ігровий процес. І дорослим залишається лише використати цю природну потребу для поступового залучення дітей до більш складних творчих форм ігрової активності. При цьому дуже важливо мати на увазі, що під час розвитку їх творчих здібностей важливіше значення має сам процес, експериментування, а не прагнення досягнути якогось конкретного результату гри.

Що таке уява і якою вона буває?

Що таке уява, напевно, знає кожен. Ми дуже часто говоримо один одному: «Уяви собі, що ти ...» або «Ну, придумай щось!» Так от, для того, щоб все це робити – «уявляти», «придумувати» - нам необхідна уява. До цього лаконічного визначення поняття «уява» слід додати лише кілька штрихів.

Коли людина уявляє, в її свідомості виникають різноманітні психічні образи. І залежно від того, який характер має їх походження, розрізняють уяву репродуктивну (чи відтворити) і продуктивну (або творчу). Образи репродуктивної уяви виникають на основі словесного або графічного описів. Наприклад, під час читання книги можна уявити собі ситуацію, в якій знаходиться головний герой, «побачити» на основі словесного опису його обличчя, одяг.

Образи творчої уяви завжди оригінальні. Вони синтезуються людиною самостійно, без опори на якийсь опис. Спробуйте вигадати якусь цікаву історію, але щоб вона не була схожа на вже відомі вам сюжети. І ви зрозумієте, про що мова, оскільки серед образів, які у вас під час цього виникають, будуть і образи творчої уяви.

Тим, хто хоче ознайомитися з більш науковими визначеннями, що стосуються уяви, рекомендуємо звернутися до «теоретичної» довідки.

Уява – це процес побудови образу продукту діяльності ще до його виникнення, а також створення програми поведінки у тих випадках коли проблемна ситуація характеризується невизначеністю.

Особливість уяви полягає в тому, що вона дозволяє приймати рішення і знаходити вихід з проблемної ситуації за відсутності знань, які в таких випадках необхідні для мислення. Фантазія (синонім поняття «уява») дозволяє, так би мовити, «перескочити» через якісь етапи мислення і уявити собі кінцевий результат.

Розрізняють пасивну і активну уяву.

Пасивною називають уяву, яка виникає «сама по собі», без встановлення спеціальної мети. Активна уява спрямована на вирішення певних завдань. Залежно від характеру цих завдань вона поділяється на репродуктивну (або відтворюючу) і продуктивну (або творчу).

Репродуктивна уява відзначається тим, що створює образи, які відповідають описові. Наприклад, під час читання літератури, під час вивчення карти місцевості чи історичних описів уява відтворює те, що відображене в цих книгах, картах, оповіданнях. Коли відтворюються образи об'єктів, для яких важливе значення мають просторові характеристики, говорять про просторову уяву.

Продуктивна уява, на відміну від відтворюючої, передбачає самостійне створення нових образів, які реалізуються в оригінальних і вартісних продуктах діяльності. Продуктивна уява є невід'ємним елементом творчої діяльності.

У кого багатіша уява?

«Навіщо дошкільникам розвивати уяву? – запитаєте ви. – Адже вона й так набагато яскравіша й оригінальніша від уяви дорослого».

Це не зовсім так. Дослідження психологів показують, що уява дитини розвивається поступово, з накопиченням нею певного досвіду. Всі образи уяви, якими б чудернацькими вони не були, засновані на тих уявленнях, які ми отримуємо в реальному житті. Іншими словами, потенціал нашої уяви залежить від обсягу та різноманітності нашого досвіду.

Саме тому уява дитини, в основному, бідніша за уяву дорослого. У неї життєвий досвід обмеженіший а, отже, менше матеріалу для фантазій. Менш різноманітні і комбінації образів, які вона будує. Дитина все, з чим зустрічається у житті, пояснює по-своєму, а для нас дорослих, ці пояснення незвичні і тому видаються оригінальними. В житті малюка уява виконує іншу функцію, ніж у житті дорослого. З її допомогою діти пізнають навколишній світ і самих себе.

Уяву малюка слід розвивати з дитинства, і найбільш чутливий, «сенситивний» період для такого розвитку – це дошкільний вік. «Уява, – зазначає психолог О.М.Дьяченко, яка докладно вивчала цю функцію, – це ніби той чутливий музичний інструмент, оволодіння яким відкриває можливості самовиразу, вимагає від дитини знаходження і виконання власних задумів і бажань».

Уява може творчо перетворювати дійсність, її образи гнучкі, рухливі, а їх комбінації дозволяють досягти нових і несподіваних результатів. У зв'язку з цим розвиток цієї психологічної функції є також основою для вдосконалення творчих здібностей дошкільняти. На відміну від творчої уяви дорослого, його фантазія не бере участь у створенні вартісних продуктів праці. Вона бере участь у творчості «для себе», до неї не висуваються вимоги реалізації і продуктивності. Разом з тим, вона має велике значення для розвитку самих дій уяви, підготовки до творчості в майбутньому.

Ну як, ми переконали вас у тому, що розвивати уяву дітей потрібно? Якщо так, то у наступній статті поговоримо про те, що саме слід розвивати у віці 4-7 років.